

«Аталанта була надзвичайно прудкою... вона зазвичай трималася якомога далі від сторонніх очей, хіба що хтось міг випадково її помітити, коли вона кидалася в погоню або захищалася від якогось чоловіка, у таких випадках вона спалахувала, як блискавка»

*Томас Стенлі, перекладач (1665),
Клавдій Еліан, «Строкаті історії»,
Книга XIII, 258–287.*

ПРОЛОГ

Одразу після народження мене покинули на схилі пагорба. Цар видав свій указ: «Якщо буде дівчинка, залишити її на горі». Тож якогось нещасного відправили з палацу з цим небажаним людським створінням — дівчинкою замість славного спадкоємця, про якого мріяв батько. Покинута на голій землі, я плакала так довго, наскільки вистачило моїх маленьких легень. Або ж тихо скиглила зі страху й дивилася, як наближається вона — ведмедиця зі своїми дитинчатами, ще й досі сліпими й із вовкою шерстю. Її привабив жалібний крик самотнього немовляти, адже її материнський інстинкт був дуже сильним.

Можливо, я подивилася на ведмедицю і не відвела очей. Можливо, я не здригнулася від її гарячого дихання чи шорсткої лапи, тож вона була настільки турботливою, що не змогла мене залишити і, не витримавши плачу голодного немовляти, підхопила мене й забрала з собою.

На ведмежому молоці я росла сильною дівчинкою. Навчилася боротися з моїми ведмежатами-братами й сестрами, не поступаючись нікому в наших грайливих сутичках. Ніколи не плакала, коли їхні кігті чи зуби дряпали мені шкіру або коли вони гарчали й кидалися на мене. Натомість я чіплялася пальцями за їхню шерсть, валила їх на землю, впивалася зубами в їхні боки й кусала з усієї сили. Вночі ми згорталися клубочком у нашому теплому гніздечку з листя та землі, наші людські та ведмежі кінцівки спліталися до купи, м'які подушечки їхніх лап торкалися мого засмаглого тіла, а вологі язики шкрябали моє обличчя.

Минув час, і відлучені від материнського молока ведмежата навчилися полювати самостійно, спочатку невпевнено, вмостившись на слизькому камінні у швидкоплинній річці, що протікала через наш ліс. Я сиділа, схрестивши ноги на трав'янистому березі, і спостерігала за блискучою лускою риби у воді, точно так само, як і мої названі брати й сестри, і сміялася з їхніх незграбних рухів і бризок, від яких вони були геть мокрими та замурзаними. Спочатку ведмедиця трималася поруч, пильно стежила за дітлахами, але з тим, як зростала їхня впевненість, вона відходила чимраз далі. Ведмедиця принохувалася до повітря, її очі були звернені до похилих пагорбів, уся увага прикута до чогось іншого, а не до нас.

Дитинчата зрозуміли це раніше за мене. Вони принишкли ще до того, як з'явився він, величезний самець, який шукав собі пару. Ведмежата сховалися на деревах, коли звір незграбно спустився з гір, певно з якоїсь далекої печери, куди свіжий весняний вітерець доніс запах їхньої матері. Нездоланний поклик, який привабив цього хижака, що, здавалося, сягав аж до верхівок дерев. Його ричання нагадувало грім, що стрясав гілля, коли я взимку безпечно лежала серед сплячих ведмежат.

Вона теж його відчула. За якусь мить, потрібну для того, щоб вітер змінив напрямок, ведмедиця стала зовсім іншою: стрімкою, рішучою і неблаганною. Її ніжна турбота перетворилася на гарчання та шарпанину. Якщо хтось із її дитинчат тужливо озирався назад, перш ніж заховатися поміж високих гілок, ведмедиця кидалася проганяти їх геть. Я тремтіла, сховавшись за валуном. Мене обдало гарячим повітрям, коли вона заревіла в застереженні. Єдина мати, яку я знала за своє коротке життя, щезла, а на її місці з'явилося щось жахливе. Вона повела його за собою. Зі своєї схованки я бачила, як його велика голова притискається до її шиї, а вона у відповідь тулиться до нього носом.

Спочатку ведмежата стривожилися, але потім заспокоїлися і одне за одним, нарешті, злізли на землю. Я дивилася, як мої брати й сестри розбрелися по лісу і швидко загубилися серед високих стовбурів та зелених гілок.

Збентежена, я теж подалася навмання, блукаючи поміж деревами, але невдовзі мої сльози висохли, а прискорене дихання сповільнилось. Я знала, де саме опинилася, до того ж мене заспокоював знайомий ліс. Золотисто-зелене повітря, насичене ароматом сосен, кипарисів і м'якого чорнозему, просочувалося крізь листя. Товстий павук сидів навпочіпки в центрі свого павутиння між двома гілками, його волохате коричневе тіло та смугасті лапи ледь виднілися на тлі кори. Змія стрімко кинулась уперед, а потім хутко згорнулася захисним кільцем, і там, де на неї падало сонячне світло, її луска сяяла діамантовим блиском. На високих схилах гори, де дерева траплялися все рідше, крізь зарості чагарників та по скелястих виступах сновигали леви, плавні та безшумні. Ліс, з гострими іклами та кігтями, просякнутий отрутою, пульсував життям і красою. Його пронизували тисячі переплетених між собою ниточок: від стародавнього коріння, що вбирало воду глибоко під землею, щоб дерева могли підняти свої могутні крони до сонця, до комах, які ховалися в глибоких тріщинах кори, до птахів, що гніздилися на гілках, до оленів, що неквапливо прогулювалися лісом, і хижаків, готових ось-ось накинутись на свою жертву.

І в самому серці цього життя опинилася я.

Вона підійшла до мене в лісі після того, як ведмеді розійшлися. Дивовижна, вища і сильніша за будь-яку смертну жінку (хоча тоді я цього не знала), з променистим луком у руці, лютим відблиском в очах і зграєю гончаків біля ніг. Та попри те що я була маленькою дитиною, моя цікавість переважила страх. Коли жінка простягнула мені руку, я її взяла.

Я пам'ятаю, як вийшла з-за кипарисів, що височіли позаду неї, і вперше побачила гай, до якого вона мене привела. Я примружилася, на мить засліплена золотим світлом, що відбивалося від мерехтливої поверхні водойми перед нами. Заплющила очі, знову розплющила їх і моргнула.

По той бік водойми, прямо у скелі, виднілася широка печера, вхід до якої був обрамлений величезними брилами каміння. На пласких каменюках сиділи жінки — німфи, як я дізналася згодом. Повітря аж дзвеніло від їхнього тихого гомону та приємного сміху. Я подивилася на жінку, яка привела мене сюди, і вона усміхнулася.

Німфи нагодували мене ягодами, стиглими й солодкими. Я пам'ятаю смак холодної чистої води, яку вони дали мені попити, зачерпнувши горнятком із джерела, і як незграбно я його тримала. Тієї ночі я спала не в теплі кудлатих ведмедів, під важкий стукіт їхніх сердець у моїх вухах, а на ліжку зі звірячих шкур і прокинулася від звуку жіночого співу.

Пізніше я дізналася, що мене знайшла й привела до свого священного гаю Артеміда, богиня полювання, якій

належав ліс і всі його мешканці. Ми всі перебували під її наглядом, усі схилилися перед її могутністю, від хробаків, що повзали в землі, до вовків, що завивали вдалині. Ліс Аркадії був огорнутий її силою.

Богиня віддала мене на виховання німфам. Їхнім завданням було навчити мене того, що вона вважала для себе надто нудним. Німфи мали допомогти мені зрозуміти, як вони розмовляють і як потрібно відповідати, хоча спершу в мене виходило вкрай невміло. Жінки показали мені, як ткати тканину, з якої вони шили собі прості туніки, і як вшановувати інших богів і богинь, чії імена я мала вивчити, хоча ніхто з них ніколи не навідувався до нашого лісу. Вони пояснили мені, де збирати ягоди, як уникати тих, від яких можна захворіти, попередили про безневинні на вигляд гриби, що здатні позбавити мене життя. Я бачила, що їхнє життя присвячене Артеміді. Німфи оберігали її ліс, плекали його джерела, річки, рослини й усе живе, що було в ньому. Натомість вони жили в ньому, під захистом та опікою богині.

Спочатку її візити здавалися мені випадковими й непередбачуваними. З печери, де я спала поруч із німфами, я спостерігала за рухом місяця по небу, відстежувала його шлях від тоненького півмісяця до осяйної кулі. Мені стало зрозуміло, що він ніколи знов не спаде, допоки вона до нас не навідається. Блукаючи лісом, я повсякчас пильно роззиралася довкола. Собаки, які терпляче чатували біля її ніг, коли вона вперше мене знайшла, йшли слідом за мною вглиб лісу, наче теж шукали свою господиню. Їх було семеро, і спочатку мені було легше з ними, ніж з німфами. Їхнє м'яке хутро нагадувало мені ведмедів, а гострі зуби ніколи мене не лякали. Будь-який шелест гілля чи тріск якогось сучка під час наших прогулянок привертав мою увагу, і я застигала на місці, намагаючись розгледіти між скопищами кострубатих стовбурів бодай якийсь знак, що вона повернулася. Мені страшенно кортіло, щоб Артеміда

прийшла й подивилася, чого я навчилася за її відсутності. Щоразу, коли вона з'являлася, така ж дивовижна і несподівана, як раптовий весняний дощ, я відчувала, як моє серце вискакує з грудей.

Вона кликала німф слідом за собою, і вони залишали мене саму, швидко зникаючи поміж дерев, а з настанням сутінків поверталися зі здобиччю, перекинутою через плече. У такі вечори гай наповнювався запашним ароматом смаженого м'яса. Я мріяла піти разом з ними, чекаючи того дня, коли богиня вирішить, що мене варто взяти з собою.

Минуло ще п'ять зим, перш ніж вона прийшла до мене якось на світанку на початку весни й на вході до печери прошепотіла:

— Аталанта?

Я миттю підскочила, щоб відгукнутися на її голос. Щоби Артеміди палали рум'янцем, очі сяяли, туніка була вільно підперезана навколо талії, а в руці вона тримала витончено вигнутий лук. Богиня привітала собак, потім нахилила голову, запрошуючи мене слідувати за нею в глиб лісу, при цьому дала вказівку йти так само безшумно, як і вона, часто зупинятися й озиратися довкола швидкими, різкими рухами. Я відчувала, як усередині мене наростає напруга, як радість від цього нового заняття загрожує вирватися назовні шаленим сміхом, але я стрималася, впевнено тримаючи підборіддя і ступаючи на м'яку землю точнісінько по її слідах. Собаки мчали попереду нас, нашорошивши вуха, жадібно приношуючись до повітря. Коли вони вловили бажаний запах, Артеміда рвучко потягнула мене за собою, присіла за поваленою колодою, визираючи поверх оксамитового моху, примружила очі й прицілилася з лука.

Олень вискочив з-поміж дерев, сполоханий гончими собаками. Це була прекрасна тварина, можливо, найвеличніша з усіх, що я коли-небудь бачила, з широким лобом і високими розлогими рогами. Стріла вразила оленя